

ספרות עברית וכללית

הוראות

א. משך הבחינה: שעה וארבעים וחמש דקות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון: סיפור קצר – 60 נקודות
פרק שני: רומאן ונובלה – 40 נקודות
סך הכול – 100 נקודות

שני הפרקים בבחינה הם חובה.

בפרק הראשון (סיפור קצר) יש לענות על שתי שאלות ($2 \times 30 = 60$ נקודות).

בפרק השני (רומאן ונובלה) יש לענות על שאלה אחת (40 נקודות).

ג. חומר עזר מותר בשימוש: רשימת יצירות.

ד. הוראות מיוחדות: (1) יש לרשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת מספר השאלה שבחרתם לענות עליה.

(2) יש לשים לב לכתב, לכתוב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.

(3) אין להדגים באמצעות אותה היצירה בתשובות שונות.

(4) לנבחנים אינטרניים: חובה לצרף למחברת הבחינה את רשימת היצירות שנלמדו.

לנבחנים אקסטרניים ונבחני משנה: תימסר רשימת יצירות.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון – סיפור קצר (60 נקודות)

ענו על שתיים מן השאלות 1-5 (לכל שאלה – 30 נקודות).

שימו לב: בשאלות 1-3 אפשר לענות גם על פי הסיפור "חג מולד אחד" מאת טרומן קפוטה.

אנן להדגים באמצעות אותה היצירה בתשובות שונות.

1. בסיפורים קצרים רבים יש פרטים סמויים מן העין (שהדמויות בסיפור או הקוראים אינם יודעים). פרטים אלה מתגלים רק במהלך הסיפורים או בסיומם.

תארו פרט כזה בסיפור קצר שלמדתם, הסבירו כיצד הוא מתגלה בסיפור, ומהי תרומתו לבניית המשמעות של הסיפור.

2. עיצוב סביבה, ניגודים, אנלוגיות, מוטיבים, ארמזים, חלומות ומונולוגים פנימיים הם אמצעים התורמים להבנת המציאות המתוארת בסיפורים רבים.

בחרו בשניים מאמצעים אלה, תארו את הופעותיהם בסיפור קצר שלמדתם, והסבירו את תרומתם להבנת המציאות המתוארת בו.

3. תארו נקודת מפנה בסיפור קצר שלמדתם ואת השפעותיה על הדמות המרכזית ו/או על דמויות אחרות, והסבירו כיצד העלילה מתפתחת אחרי המפנה.

4. חג מולד אחד / טרומן קפוטה

תארו את דמותה של סוק, והסבירו את תרומתה לעיצוב העולם הרגשי והערכי של באדי.

5. סיפור שלא נלמד

לפניכם קטע מן הסיפור "כשניגשתי לאסוף את כל סיפורי..." מאת חוליו קורטאסר*. קראו את הקטע, וענו על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

אני רואה כיצד אשתי ואני עולים לרכבת כמעט ללא מטען וכסף, אחרי שגילינו שנגמרו לנו הספרים במלון ורצנו בתחנה לקיוסק, שבו בקושי הצלחנו להשיג ספר מתח בעל כריכה צעקנית של סופר שֶכּוּחַ בצדק. הקרון היה מלא, אבל לנו היו מקומות ליד החלון, ובמשך שעה צפינו בנוף האנדלוסי, עד שהשיממון האקולוגי הניע אותנו לקרוא. אני התחלתי, וברגע שסיימתי את הדף הראשון תלשתי אותו והעברתי אותו לאזורִה, שקראה אותו גם היא ואחר כך הניחה לו לעוף מן החלון בזמן שאני העברתי לה את הדף השני, וכך הלאה.

שאר הנוסעים, שעד לרגע ההוא עסקו באכילת נקניקים וחביתות ובשיחות ערות, החלו לנעוץ בנו מבטים בלי ספק מזועזעים, ואף שאיש לא העז לומר מה הוא חושב, ריחף הגינוי באוויר, והקריאה שלנו הפכה כמעט לחטא. אנשים, שכשלעצמם לא היו נוגעים בספר גם בנסיעה של שעות על גבי שעות, סברו אף על פי כן שתלישת דפים מספר והענקתם לשדות ספרד היא מן פשע תרבותי בלתי נסלח. כשהתעופף הדף האחרון מן החלון, ולקח איתו אגב כך את גילוי שמו של הרוצח, הרגשנו שהפושעים האמיתיים בשביל שאר הנוסעים הם אנחנו, וכל שאר הנסיעה הרגשנו כמו נידונים למוות והתאפקנו בכל כוחנו לא לפרוץ בצחוק, דבר שלא היה הולם נסיבות כה מאיימות. בבת אחת גילינו את כוחו של טאבו [איסור חברתי] אחד מני רבים המושלים בהתנהגות המקובלת (כעבור שנים תקים גברת אחת מהומה במסעדה בפרז' כי תחבתי חתיכת לחם מתחת לרגל של שולחן מתנדנד, דבר שאסור לעשות בשום אופן, כפי שהסבירה לי, מאחר שהלחם וכו' וכו').

א. הסבירו והדגמו כיצד באה לידי ביטוי בסיפור ביקורת על מוסכמות חברתיות בנוגע למה שנחשב להתנהגות נאותה ולטאבו. בתשובתכם כתבו גם על סיום הסיפור. (20 נקודות)

ב. האם אתם מסכימים עם הביקורת שכתבתם עליה בסעיף א, או שאינכם מסכימים איתה? נמקו את דבריכם, ובססו אותם על הקטע. (10 נקודות)

* חוליו קורטאסר – סופר ארגנטינאי (1914–1984). בעברית יצאו לאור תרגומים לספרים פרי עטו, למשל, מתומן (1995); סוף המשחק (2005). הסיפור לקוח מן הספר ניירות פתאום, תרגום מספרדית: טל ניצן, הוצאת הקיבוץ המאוחד וספרי סימן קריאה, 2013, עמ' 45–46.

פרק שני – רומאן ונובלה

ענו על אחת מן השאלות 6–9 (40 נקודות).

שימו לב: בשאלות 6–8 אפשר לענות גם על פי הרומאן "1984" מאת ג'ורג' אורוול.

6. ביצירות רבות מובעת ביקורת ישירה או עקיפה על הפרט או על החברה. מהי הביקורת ברומאן או בנובלה שלמדתם, ובאילו דרכים היא מובעת? הסבירו והדגימו את דבריכם.
7. הסבירו את הגורמים למתחים או למחלוקות בין דמויות ברומאן או בנובלה שלמדתם. כיצד מתחים או מחלוקות אלה מניעים את העלילה ביצירה? האם המתחים או המחלוקות נפתרים? הסבירו והדגימו את דבריכם.
8. בחרו מן הרומאן או הנובלה שלמדתם דמויות שחווה בדידות או מרגישה זרות. תארו את חוויית הבדידות או הזרות של הדמויות שבחרתם. הסבירו אם במהלך העלילה חל שינוי בחוויה או בהרגשה זו, ואם בסיום היצירה הדמויות מרגישה שייכות.
9. 1984 / ג'ורג' אורוול
ענו על שני הסעיפים א–ב.
א. אפשר לראות ברומאן "1984" כתב אשמה פסימי כנגד העוול שהמשטר עלול לגרום לאזרחיו. הסבירו והדגימו קביעה זו. (25 נקודות)
ב. האם לדעתכם יש ברומאן גם נחמה? הסבירו והדגימו את דבריכם. (15 נקודות)

בהצלחה!